

PEDAGOGIA SOCIAL

Professor: V. Montero Espinoza

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

A.- OBJECTIUS

- Fonamentació científica d'aquesta disciplina pedagògica
- Informació sobre la seva història i continguts
- Informació sobre les institucions espanyoles i catalanes de serveis socials i d'educació social
- Delimitació del treball pedagògic en el marc dels serveis socials.

B.- TEMARI

1.- PART EPISTEMOLÒGICA:

1. Concepte i objecte
2. Història de la pedagogia social
3. Metodologia heurística de la pedagogia social

2.- PART DE FONAMENTACIÓ CIENTÍFICA:

4. L'educació no formal
5. L'educació social i la conducta social dissocialitzada
6. Fonamentació de l'educació social
7. Socialització
8. Agents socialitzadors
9. Aprenentatge social
10. Aprenentatge social de les habilitats morals
11. Aprenentatge social de les habilitats socials
12. Aprenentatge de les habilitats cívico-polítiques

3.- PART DE FONAMENTACIÓ PROFESSIONAL:

13. L'Estat del benestar i els serveis socials
14. Àmbits de professionalització: família, infància i joventut

15. Àmbits de professionalització: animació socio-cultural
16. Àmbits de professionalització: educació d'adults
17. Àmbits de professionalització: formació a l'empresa
18. Àmbits de professionalització: educació especialitzada
19. Llei de Serveis Socials de Catalunya

4.- PART SOBRE PROGRAMACIÓ I AVALUACIÓ DELS SERVEIS SOCIALS:

20. Anàlisi de la realitat social i dels problemes
21. Programació de la intervenció socio-pedagògica
22. Execució de programes
23. Avaluació i seguiment

C.- METODOLOGIA

- Classes impartides pel professor
- Persones convidades, que treballen en institucions catalanes de serveis socials
- Lectura i estudi dels recursos materials i bibliogràfics
- Treballs dels alumnes sobre aplicació pràctica pedagògica als serveis socials

D.- AVALUACIÓ

S'avaluaran:

- totes les activitats realitzades durant les hores lectives i en les classes pràctiques
- el manual
- les lectures obligatòries
- les pràctiques
- els treballs en equip

E.- BIBLIOGRAFIA

1.- MANUAL

FERMOSO, P. (1994): Pedagogia social, Herder, Barcelona

2.- LECTURES OBLIGATÒRIES

- TRILLA, J. (1992): **La educación no formal**, CEAC, Barcelona (1r. quadrimestre)
(1989): **Trabajo social**, Escuela Universitaria de Trabajo Social, ICESB, Barcelona, (2n quadrimestre)
- SAEZ, J. (1993): **El educador social**, Universidad de Murcia
- FERMOSO, P. (1987): "Proyección de la Epistemología sobre el Trabajo Social", **EDUCAR**, núm. 11 (1987), p. 95-111 (1r quadrim.)
- (1991): "Estudio comparado de catorce leyes autonómicas de Servicios Sociales", **Homenaje al Prof. Ricardo Marín**, UNED, Madrid, 373-390 (2n quadrim.).
- CASTILLEJO, J.L.; SARRAMONA, J; -VAZQUEZ, G. (1988) "Pedagogía laboral" **REVISTA ESPAÑOLA DE PEDAGOGIA**, 46 (1988), núm. 181, p. 421-440 (2n quadrim.)

3.- REVISTES ACONSELLADES

- Revista de pedagogía social**, interuniversitaria, editada per la Univ. de Murcia. (Fins ara n'han sortit vuit números).
- Documentación social**, revista de Cáritas Españolas, (Números monogràfics de gran interès)
- RTS (Revista del Treball Social)**, editada pel Col·legio de Treballadors Socials de Catalunya. Molt interessant.
- Cuadernos de Acción Social**, editada a Madrid. (De gran interès).

5.- BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Se citen únicament obres fonamentals. Durant el curs es facilitarà la bibliografia corresponent a cada tema del programa.

- ARMENGOL, C.(1993): **L'educador social i la seva formació**, Claret, Barcelona
- Autors diversos (1989): **El bienestar social en España**, INTRESS, Barcelona
- Autors diversos. (1991): **La educación no formal, una prioridad de futuro**, Santillana, Madrid
- BANDURA, A. (1984): **Teoría del aprendizaje social**, Espasa-Calpe, Madrid
- CABALLO, V.E. (1987): **Teoría, evaluación y entrenamiento de las habilidades**

sociales, Promolibro, Valencia

CASADO, D. (1987): **Introducción a los servicios sociales**, Acebo, Madrid.

COOMBS, P.H. (1985): **La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales**, Santillana, Madrid

COSTA, M.-LOPEZ, E. (1991): **Manual para el educador social**, Ministerio de Asuntos Sociales, Madrid

DOMENECH, R. (1989): **Panoràmica dels serveis socials i el treball social**, INTRESS, Barcelona

DURKHEIM, E. (1970): **La educación como socialización**, Sígueme, Salamanca

EYFERT, H.; OTTO, H.U.; THIERSCH, H., (1987): **Handbuch zur Sozialarbeit/Sozialpädagogik**, Luchterhand, Neuwied, . És el llibre de "Lectures" de Pedagogia Social, més cèlebre a Alemanya. Conté 1322 pp.

EVANS, D.R. (1981): **La planification de l'éducation non formelle**, Unesco, IPE

FERMOSO, P. (ed.) **Educación intercultural: la Europa sin fronteras**, Narcea, Madrid

FERNANDEZ, E. (1990): **El nuevo marco socioindustrial del s. XXI**, Narcea, Madrid

FREINET, C. (1972): **La educación moral y cívica**, Laia, Barcelona

GARCIA GARRIDO, J.L. (1971): **Los fundamentos de la educación social**, Magisterio Español, Madrid

GARRIDO, V. (1989): **Pedagogía de la delincuencia juvenil**, CEAC, Barcelona

GRAPPIN, J.P. (1990): **Claves para la formación en la empresa**, CEAC, Barcelona

JORDAN, E.; SENGLING, D. (1988): **Jugendhilfe**, Juventa, München

JORDAN, J.A.; SANTOLARIA, F. (1987): **La educación moral hoy. Cuestiones y perspectivas**, PPU, Barcelona,

LUZURRIAGA, L. (1968): **Pedagogía social y política**, Losada, Buenos Aires

MARBURGER, H. (1979): **Entwicklung und Konzepts der Sozialpädagogik**, Juventa, München. Una de les obres clàsiques sobre la història de la pedagogia social alemanya.

MARIN, R.; PEREZ-SERRANO, G. (1986): **La pedagogía social en la Universidad española**, UNED, Madrid.

MOLLENHAUER, K.; UHLENDORFF, U. (1992): **Socialpädagogische Diagnosen**, Juventa, München. L'última obra de Mollenhauer, poc conegut a Espanya com a teòric de la pedagogia social.

MÚGICA, L.F. (1986): **En torno al origen de la Pedagogía Social**, Cometa, Zaragoza

MÜHLBAUER, K.R. (1980): **Sozialisation**, Fink, München

MUSITU, G. et al. (1988): **Familia y educación**, Labor, Barcelona

- NUÑEZ, V.V. (1990): **Modelos de la educación social en la época contemporánea**, PPU, Barcelona
- OCDE/CERI, (1989): **Inserción de los jóvenes en una sociedad en cambio**, Narcea, Madrid,
- PEREZ-SERRANO, G. (1993): **Elaboración de Proyectos Sociales. Casos prácticos** Narcea, Madrid.
- Pla d'actuació social (PAS)**, Departament de Benestar Social, Barcelona
- QUINTANA, J.M. (1986):, **Pedagogía Social**, Dykinson, Madrid
- (1991), **Pedagogía comunitaria. Perspectivas mundiales de educación de adultos**, Narcea, Madrid
- REZSCHAZY, R. (1988):, **El desarrollo comunitario**, Narcea, Madrid
- SAEZ, J. (1987): **El objeto de la Pedagogía Social**, ICE, Universidad de Murcia
- (1989): **Trabajo Social**, Escuela Universitaria de Trabajo Social, Universidad Ramón Llull, Barcelona,
- TRILLA, J. (1986): **La educación informal**, PPU, Barcelona
- (1985): **La educación fuera de la escuela**, Planeta, Barcelona
- UCAR, J.(1992): **La animación socio-cultural**, CEAC, Barcelona.